

TRASAN

som nådde ända fram

ett levnadsöde

Innehåll

Livet på en pinne	1
Livskvalitet	2
Jag är invandrare	2
Helyllet	3
Fulla och glada	4
En trasa föds	5
Delad trasa är dubbel trasa	5
En trasa med hjärta	6
Bröllopsresan	7
Bortkastad	8
En trasas liv är orättvist	9
Den stora föreningen	10

Livet på en pinne

Jag känner mig som en trasa. Det gör ont i hela kroppen och jag är omgiven av ett tjockt smutslager. Det blev massor av sniffande igår, jag känner fortfarande thinnerlukten. Det går väl an med T-sprit för det återhämtar man sig ganska snabbt ifrån. Men denna förbannade thinner som nästan aldrig går ur, den håller på att ta kål på mig. Jag känner mig alltså som en riktig trasa. Det otäcka är dessutom att det kanske är just det jag är.

Det är mörkt som det brukar vara. Ibland när ljuset är tätt kan jag åtminstone få se lite av mina omgivningar. Visserligen är det inte värst uppiggande men det är bättre än detta totala mörker. När det var ljus senast kunde jag se att jag hänger på en pinne. Det känns bättre än att ligga på ett smutsigt golv vilket händer ibland. Det finns alltid något att vara tacksam för.

Jag hänger i ett garage. Ibland brukar det stå en bil här. Men annars finns det mest skräp omkring mig. Det är en typisk plats för utslagna trasor. För ett tag sedan var vi flera stycken men de andra har försvunnit. Jag vill inte tänka på vad som hänt men antagligen får jag aldrig se dem mera. Det var speciellt en trevlig prickig trasa som jag hade mycket gemensamt med. Han hade seglat på fjärran länder och hade mycket att berätta. Men han hade dragit på sig några smådjur som sakta förtärde honom inifrån.

Nu tänds ljuset. Det är alltid lika spännande när det kommer in någon i garaget. Men denna gång är det Maria, frun i huset. Hon kan inte vara lätt att ha i huset. Hon är lätt överviktig, lätt nervös, lättretad och lär vara lätt på foten. Dessutom skriker hon fullständigt obehärskat: "Det var ruskigt vad här luktar illa! Har du spillt ut thinner? Olle, hör du vad jag säger? Olle!" Hon har en gäll och otrevlig röst. Det är sällan hon är här, som väl är. "Olle, kom ut i garaget!" fortsätter hon. Men Olle verkar vara långt bort så till slut tar hon med sig den påse hon hade glömt i bilen, släcker ljuset och stänger dörren.

Det känns lite otrevligt. Jag anser att Maria inte skall gå ut i garaget. Jag tror att det är hon som ligger bakom försvinnandet av de andra trasorna. Hon har ingen känsla för att även en trasa kan behöva en trygg ålderdom. Kanske blir jag inte kvar här länge till.

Livskvalitet

Tyvänn tillhör jag antagligen den stora grupp som inte kan räkna med evigt liv. Pricken berättade en gång att han hade besökt en stor utställning där det fanns en massa gamla tyger som aldrig behövde deka ner sig och bli trasor. De hängde på väggarna och på dockorna i ett vackert rum och blev väl omskötta med jämna mellanrum. Där fanns tyger som var mer än tusen år och säkert skulle hålla ut ytterligare minst lika lång tid. Nej, jag fick aldrig chansen att hamna på en sådan fin plats.

Men, å andra sidan, vem skulle vilja hänga i en monter, alldeles utlämnad för kritiska blickar och kommentarer. Dessutom tvingas uppleva samma återkommande rutiner varje dag. Mörkt och absolut tyst hela natten, sedan plötsligt strålkastare rakt in i ögonen. Sedan mörkt och tyst igen, sedan strålkastare och så vidare i oändlig tid. Ända fram till evighetens slut.

Det är kanske trots allt bättre att ha ett begränsat liv och då verkligen få uppleva något att minnas. Livskvalitet är kanske en produkt av tid och upplevelser. Om det inte finns några upplevelser så blir ju kvalitén noll även om tiden är oändlig.

Jag är invandrare

För länge sedan levde jag ett helt annat liv. Jag är nämligen av fin släkt. Jag föddes under flinka och lena thailändska fingrar för mer än tio år sedan. Fingrarna tillhörde en rar liten flicka från risfälten som hade skickats till Bangkok för att familjen skulle få det bättre. Men jag fick en tår på mig under arbetet. "Thun Pai, jag är så trött. Jag klarar inte det här längre. Du måste ge mig lite ledigt så jag får hälsa på min mormor."

Sedan fick Michael prova mig. Han vände och vred på sig. "What material is it?" "Veli good matelial. Fifty pecent leal silk and fifty pecent cutton!" Det var första men inte sista gången jag märkte att oärligheten var väl utbredd i min bekantskapskrets. Det vet jag väl att jag inte har mer än 20% siden i mig. Min mor var polyester medan min far faktiskt hade avlägsna släktingar som var helsiden. Men Michael led aldrig av lögnen. Han var mycket nöjd med mig och om någon frågade vad det var för en tjugig skjorta han fått på sig så svarade han galant: "Den lät jag sy på en av mina resor till Thailand. Rent siden!"

Helyllet

Michael lät mig göra många fina bekantskaper. Jag minns en gång då jag tillbringade en lång spännande natt tillsammans med en underbar, smidig engelsk helylletjej. Hon och jag kom varann mycket nära redan på eftermiddagen på en mottagning för en debuterande författare. Michael hade blivit ditbjuden, inte för att han var speciellt litterär. Men just vid den tiden spelade han piano i en liten orkester som hade engagerats till mottagningen.

I en paus råkade han träffa Lorna som var klädd i den tjugigaste klänning jag nånsin fått se på nära håll. Den skiftade i grönt och svart och luktade underbart. Vi umgicks faktiskt mycket nära och fick chansen att froteras med varann flera gånger i en liten hall innanför mottagningslokalen. Sedan framåt kvällen gick vi hem till Michael och jag fick ligga hela natten, visserligen på golvet, och prata med ylleklänningen. Hon var från Paris och hade haft en enastående uppväxt. Redan när hon visade sig första gången hade folk jublat.

Efter den där natten på Michaels golv träffade jag inte ylleklänningen någon mer gång, undrar vad som hände henne. Men hennes underbara doft satt i flera dagar senare, ända tills jag som vanligt åkte in i tvättmaskinen och dränktes in i det där illaluktande tvättmedlet. Det är många härliga minnen som har dränkts i den otäcka tvättmaskinen. Efter varje tvätt känner man sig stelare och äldre. Jag tror att det är de där tvättarna i ungdomen som har medfört att jag blivit så spröd och ömtålig på äldre dar.

Fulla och glada

En gång, innan jag åkte in i tvättmaskinen, doftade jag fransk cognac. Då hade jag varit ute på en lång resa som slutade med att jag och flera av mina dåvarande vänner packades in i en stor resväska tillsammans med en helbutelj cognac. Med undantag för cognacflaskan är det ett ganska vanligt sätt att umgås med nära vänner. Man kommer varann mycket nära. Först luktar alla samma tråkiga tvättmedelsdoft, det kallas att man är ren. Sedan, efter en tid, återkommer samma gäng i samma väska men har då börjat lukta alla möjliga olika spännande dofter. Man skulle kunna tycka att det är ett spännande liv med så många nära vänner. Men jag gillade aldrig det livet. Man kom varann för nära och hade svårt att andas. Dessutom kunde man få ligga i den där obekväma ställningen flera dygn i sträck, ofta i sträng kyla.

Den här gången blev det emellertid helt annorlunda. Av någon anledning började cognacflaskan att läcka. Ganska snart var vi allihop i väskan fulla av cognac. Stämningen var i topp. Trots att vi hade det trångt och mörkt, hade vi det mycket trevligt. Aldrig har jag fått höra så många roliga och otroliga berättelser. Jag tror inte att de var helt sanna, men det spelade mindre roll. Alla ville tro på vad man hörde.

Men när vi kom fram blev det en ordentlig baksmälla. Vi åkte gemensamt in i tvättmaskinen och för flera av oss blev det sista resan. Det blev alldeles för varmt i maskinen och de tålde inte hög värme. Tur att man trots allt inte var av helsiden utan att man klarade sig den gången. Farfar skulle säkert ha strukit med.

En trasa föds

I min ungdom blev det mycket festande med dålig luft och sena kvällar. Men i vuxen ålder fick jag förmånen att avancera till betydligt bättre arbetsmiljö. Jag fick komma ut i naturen, ibland på långa skogspromenader och ibland på långa sjöresor. Senare fick jag ansvar för trädgården och fick uppleva mycket spänning. Det kunde vara allt från intensiva jaktturet på sniglar, trastar eller harar. Men jag fick också arbeta uppe i träden eller i djupa hålor.

Tyvärr blev jag allvarligt skadad vid det senaste uppdraget i ett stort träd och fick vänta alldeles för länge på operation. Det var då jag hamnade i den utförsbacke som nu alltså har lett till en pinne i garaget. Det skulle aldrig ha hänt om det sociala trygghetssystemet varit bättre utbyggt så att vi som skadat oss i arbetet hade varit garanterade operation med efterföljande rekreation.

Det är just övergången till trasa som är den mest dramatiska händelsen i mitt liv. Innan dess har man varit något, t ex skjorta, klänning, byxa eller duk. Man hade en uppgift. Man var respekterad för det man var och slapp göra allt möjligt annat. Att bli trasa är ungefär som när människorna blir pensionärer. Man övergår från ett stadium till ett annat. Från att ha varit något blir man inget. Omgivningen tycker att man kan ställa upp och hjälpa till med vad som helst. Revan jag fick i ryggen var alltså början till förfallet.

Delad trasa är dubbel trasa

I början var jag fortfarande en skjorta som gick att reparera. Men jag var utlämnad till godtycke. Ett godtycke som innebar att jag kunde tvingas till städtjänst, vara leksak för barnen, brännas på bål eller göra tjänst som bandage. För mig inträffade det otroliga att jag blev flera. De känslan är fantastisk.

Tänk att jag är flera individer som inte känner varandra. När vi skildes hade vi exakt samma minnen. Nu har vi kompletterat dessa på olika sätt. Dessutom vet jag inte hur många vi är. Det kanske är flera av oss som inte lever längre. Jag vet bara att jag själv har varit med om tre delningar och då är jag ändå ganska stor fortfarande.

En trasa med hjärta

Nu hör jag Maria komma ut i garaget igen. Det här känns inte bra, jag litar inte på henne. Därför gäller det att hålla andan och inte transpirera. Jag måste dölja min något speciella lukt! Hon suckar och låter inte alls glad. "Attans, att jag skulle riva sönder den här vackra klänningen" muttrar hon. Sedan slänger hon upp en rödprickig sak på spiken bredvid mig och går ut igen, Tursamt nog släcker hon inte ljuset utan jag kan se närmare på exklänningen. Jag märker nu att prickarna egentligen är små röda hjärtan Jag tycker nästan att den verkar bekant.

Hej", säger jag med min allra charmigaste röst. "Fy tusan", säger hjärtat, "du verkar på dekis och har inte tvättat dig på länge. Jag har alltid blivit varnad för att umgås med sådana typer!" Hennes röst låter mallig och om jag fått välja själv skulle jag aldrig brytt mig om att fortsätta umgänget. Men man har inte så många val när man hänger på en pinne i ett garage, är smutsig och inte har haft tillgång till någon deodorant på mycket länge.

"Du verkar skadad," försöker jag. "hoppas att det inte är allvarligt. Han som hängde här före dig var så skadad att han hoppade ner i en burk och dränkte sig i spriten." Jag märkte hur de små hjärtana ryckte till, det var nära att de allihop hade ramlat ner på golvet. "Usch, säg inte så," sa hjärtat, "det kommer inte att hända mig. Jag har bara fått en rispa och behöver bara några stygn för att bli helt återställd."

Bröllopsresan

Nu känner jag igen rösten, det var en sådan där gnällig och falsett röst som man har svårt att glömma hur mycket man än försöker. Minnet tvingar sig på mig. Det var Michaels stora tabbe i livet. Han lockades att gifta sig med en otrevlig och högfärdig miljonärsdotter som hette Alexandra. Bröllopsresan gick till Paris och jag tvingades umgås med en massa otrevliga och fisförnäma fruntimmerskläder. De hade precis samma obehagliga sätt som deras husmor. Det är konstigt att sådana egenskaper har så lätt att smitta ner oss kläder. Det dröjde inte många dagar innan Michael insett sitt misstag och rymde. Han rymde utan att ta med sig ett enda klädesplagg. Det var verkligen en misslyckad bröllopsresa! Jag blev senare hemskickad på konsulatets bekostnad och blev utackorderad genom Myrornas försorg. Det var där Olle köpte mig.

”Vi måste ha träffats förut,” försöker jag. ”jag känner igen dina hjärtan och din röst. Du kanske inte känner igen mig men jag måste ha varit skinande vit den gången vi träffades. Kan det ha varit på bröllopsresan till Paris?”

Nu blev hjärtat alldeles tyst, man kunde nästan tro att det stannade för gott. ”Du bara driver med mig”, gnällde hjärtat. ”Visst har jag varit på bröllopsresa till Paris, men där umgicks vi minsann inte med några knarkare. Dessutom så gällde ju den bröllopsresan Michael och Alexandra. Hur skulle du då kunnat hamna här hos Olle och Maria?” – ”Det är inte alls så konstigt”, ljög jag, ”jag blev bortbytt på en tvättinrättning. Men hur har du själv hamnat här?”

”Det borde jag verkligen inte berätta för dig”, snäste hjärtat, ”men när Alexandra kom hem igen från Paris så sorterade hon ut alla kläder som Michael rört vid. Sedan skänkte hon hela högen till sin svarta städhjälp som faktiskt var Maria. Så jag har verkligen råkat illa ut här i livet just för att Michael var så falsk. Det var bara väntat att Michaels gamla klädtrasor skulle bli nerknarkade garagetrasor. Mitt bittra olycksöde skall tydligen drivas till den yttersta förnedring. Bli korsfäst tillsammans med patrask!”

Bortkastad

Nu tänds ljuset igen. Det måste vara Maria för Olle åkte på tjänsteresa igår. Det här känns inte alls bra. Maria har med sig en stor plastpåse och kommer fram mot oss. "Nu skall jag äntligen bli av med den otäcka lukten," muttrar hon. Hon lyfter bort mig från spiken med yttersta fingerspetsarna. "Nu överdriver du allt," tänker jag, "så jädra otäck är jag väl ändå inte."

Hon släpper ner mig i plastpåsen. Där låg redan några verkligt illaluktande trasor, av den där typen som jag mest av allt avskyr. Det är trasor med städmani, sådana där som hela dagarna smörjer in sig med tvål, såpa, putsmedel och annat som TV gör reklam för. Det var minst av allt den typen av sällskap jag längtade efter.

"Men den här trasan verkar ju fortfarande vara ren", säger Maria, "den kan Olle få ha kvar." Hon menar förmodligen hjärtat. Jaha, då har man fått höra hjärtats gnäll för sista gången. Det blev inte ens tid för avsked. Sådant är livet, varje möte måste följas av en separation, i många fall för evigt.

Efter en stund ramlar det ner ytterligare trasor i påsen, vilka, liksom trasorna med städmani, börjar gnälla om livets orättvisor och förgänglighet. När de dessutom klagar på att jag skulle vara nerknarkad, så orkar jag inte lyssna utan spelar med viss tillfredsställelse rollen av utflippad, halvt medvetlös trasa.

Jag vaknar till med ett ryck när jag tillsammans med de andra trasorna faller handlost. Jag vet inte hur länge jag sov. Men vi landar mjukt och vi märker att vi befinner oss i det mest tätbefolkade område jag har upplevt. Så långt man kan se eller höra ligger det trasor. En del pratar med varandra, andra ligger mest tysta. Vi har tydligen nått målet med våra liv, trängseln är lika stor som på en konsert med Bruce Springsteen.

En trasas liv är orättvist

”Nu har vi kommit till ändhållplatsen”, säger en trasa av oklart ursprung. ”Det här har jag varit orolig för länge. Undrar om vi skall brännas i ugn eller grävas ner på tippen? Det skulle aldrig ha hänt mig om husbonden låtit bli att sätta i sig all den förbannade chipsen. Till slut blev jag för trång för hans feta hals så jag blev putstrasa. Det är väl inte mitt fel att folk äter för mycket.”

”Jag har också drabbats av ett orättvist öde”, sa en annan trasa, ”jag skulle fortfarande varit en firad skönhets om inte den där modeskaparen bestämt att lila är helt ute för sådana som vill vara inne. Jag har alltså råkat ut för svårartad rasism. Det är väl inte mitt fel att jag är färgad!”

Sedan hördes en tredje trasa: ”Det är nog så för oss alla. Vi är helt i händerna på andras nycker. Hur mycket vi än anstränger oss för att vara vackra, trevliga och angenäma, så slutar det ändå med att man blir förkastad. Jag har tillbringat min tid som en stolt fladdrade flagga i toppen av en tjusig flaggstång. Men så kom det någon galning och skrek om frigörelse så jag och alla mina medarbetare byttes ut mot nya, obeskrivligt fula flaggor. Man blir väl inte mer frigjord för att man byter flaggorna!”

”Min tillvaro tog slut när jag var på en syjunta. När vi satt där och skvallrade och hade trevligt sa någon till min husmor: ”Har du på dig den där gamla trasan i dag också!” Det var den största förolämpning jag hört. Jag var minsann en tjusig klänning och ingen trasa! Men det blev jag direkt när vi kom hem!”

Nu började en kör av röster att beskriva orättvisorna i trasornas värld. ”Min tillvaro blev helt fördärvad när min husbonde blev nerstucken med en kniv.” ”Jag förlorade min status när man la ner mitt regemente.” ”Jag blev överkörd av en traktor när jag var ute och flög i den härliga höststormen.” ”Jag blev trasa redan innan livet började, symaskinen löpte amok när jag skulle blivit en sexig baddräkt.” ”Brudgummen dök aldrig upp i kyrkan, så jag blev totalt uppriven.”

Hela natten fortsatte klagomålen. Klockarmband av metall låg bakom många tragiska livsöden. Liksom även spagetti med köttfärsstuvning och bortglömda strykjärn. Alla var överens om att man inte själv kunde påverka tillvaron och att livet egentligen bara var en slump och en stor orättvisa.

Den stora föreningen

Jag vet inte hur länge vi hade legat och berättat livsöden för varandra när det kom en stor skopa och lyfte upp mig och mina 100.000 närmaste. Den tippade ner oss i en stort, förskräckligt varmt och illaluktande vattenbad. Jag svimmade nästan av de starka kemikalierna. Men efter ett tag blev det bättre, vattnet byttes flera gånger mot renare sorter. Det här kan ju trots allt bli riktigt bra. Inte skulle man ha blivit så här vältvättad bara för att i nästa ögonblick bli uppbränd eller nergrävd!

Men vad är det för ett fruktansvärt oväsen? Hjälp, jag blir söndersliten i tusentals småbitar! Alla jag hamnar överallt, blir tvångsförenade med alla andra varelser och översköjda med ett förenande mjukt, lent och väldoftande limbalsam! Jag känner plötsligt hur alla andras minnen kommer över mig! Detta måste vara himlen. Jag är överallt, kan allt och har varit med om allt! Hela världen och alla år finns i mig!

Den stora föreningen varar en stund. Vi börjar röra på oss och åker allt fortare. Det här var kul! Men sedan börjar det snurra och efter ett tag är allt stilla. Efter en lång väntan blir vi plötsligt uppstyckade i små rektanglar, staplade på hög och inslagna i paket. Men fortfarande är känslan otrolig. Vi är alla tillsammans!

Nu öppnas paketet och mitt papper hamnar bland många andra i en hög som stoppas in i en maskin. Efter ett tag ligger mitt papper överst och jag känner hur jag dras in i en mystisk maskin som sprutar strålar av svart kol. Jag kan inte se men jag känner att de första bläckstrålarna bildar orden:

TRASAN som nådde ända fram